

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEL'U NA ŠESTNÁST' STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok ... 4 koruny — hal.
Na pol roka ... 2 " — "
Na štvrt' roka ... 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

EDVARD SÁNDORFI.

Majiteľ' a vydavateľ' :

JAN MOLNÁR

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

O čom sme vopred hovorili.

II.

V minulom čísle ukázali sme vám hriešnu tvárnosť strany liberálnej, ale len s jednej strany. Dokázali sme, že všetky zákony, ustanovizne a nariadenia liberálne byly len k vôli boháčom a židom utvorované. A už aj toto môže nás dostatočne presvedčiť, že takéto nešťastné jednostranné hospodárenie muselo zkyžovať všetkých nás kresťanov, ktorí nie sme boháči a židia.

Pre boháčov a židov teda a vôbec pre jakúsi sprostú politiku vyššiu všetky sily peňažné a mravné krajiny sú upútané a jejich vývin k dobru národa je nemilosrdne prekázaný.

Lež týmto sme len s jednej strany posvietili na hriechy liberálov.

Teraz chceme posvietiť aj na tú druhú stranu liberálnej politiky. A tu sa nám ukáže, že nielen že pre boháčov a židov robili liberáli všetky zákony, lež že aj bojovali zákonite i nezákonnite, zverskou divokosťou proti všetkému, čím by sa bolo mohlo tomu chudobnému ľudu odpomôcť.

Každá ústavná krajina je tým šťastlivejšia a tým bohatšia, čím zdarnejšie môže napredovať roľníctvo, priemysel, vôbec akýkoľvek podnik, ktorým sa majetnosť zveladuje. V iných krajinách, nielen že neprekážajú, lež ochotne podporujú všetko, z čoho národ veľadiť sa môže.

Pozrime teda, čo sa u nás robí! Chceš otvoriť krčmu, obchod? Slúžný ti musí dať svedectvo, že nielo prekážky z akýchsi politických alebo vlasteneckých príčin. Nuž odstrčia fa, alebo nachodiš sa a naplatíš tolko, že stal si sa hotovým zobrákom. Chcete si založiť spolok, či už potravný, či už remeselnický, či už vzdelávajúci?

nuž všetky úrady, ako sprisahané robia vám prekážky a poplatkov pri tom až hrôza! Po iných krajinách dávajú ohromné peniaze na podporu hospodárstva a priemyslu. Po iných krajinách takých rozumných, šťastlivých sedliakov najdete, že vy o tom ani pochopu nemáte! Po iných krajinách remeselníci sú páni sami pre seba; vôbec sedliak a remeselník požíva nielen úplnú svobodu, aby sa čím rozumnejšie zariadiť mohol, lež túto svobodu jeho a chuť k ďalšiemu pokroku ešte aj mocnými peňažitými obeťami podporujú.

U nás o tom všetkom ani chýru, ani slychu. Liberálne vlády nechcely dávať pre vývin hospodárstva a priemyselníctva ani babky. Ako-že by byly aj dávaly, keď potrebovaly strašné milliony pre fabriky, pre pálenice, pre spoločnosti židovské, pre masné penzie, a nadovšetko na kortešačky pri volbách?!

A poďme ďalej. Jestli je povinnosť vlády starať sa o vzdelanostné napredovanie toho roľníka a remeselníka, vtedy je aj povinnosťou tejže vlády postarať sa o dobré školy odborné a súcích na to učiteľov, taktiež o zodpovedné časopisectvo. Nuž a u nás čo sa robí z tohoto ohľadu? Všetko robí sa práve na opak! Školy štátne stavajú sa síce s veľikým nákladom a leskom, ale v tých sa o tom vaše deti nič nenaučia, čo je im k životu treba. Tieto školy sú len na to, aby mala vláda všade dobrých kortešov liberálných. Či ste už hádam poznali voľakto takého štátneho učiteľa, ktorý by bol za stranu vašu? No to je pravda zbytočná otázka.

A jako stojíme s časopismi? Aj o tom vieme všetci. Vláda vydáva síce z tých stotisíc zl., ktoré pod biskupom Moysesom nashromáždil *si sám ľud*, časopisy a kalendáre, ktoré sú ale len na to, aby

všade vychvalovali liberálov, zastávaly boháčov a židov, a ľud takto slepily.

Či ste sa snáď dočítali už v «Slov. Novinách» alebo vo «Vlasť a Svete» volačo o vašich krivdách, o úzere židov, o zákonoch pre boháčov? A tieto hľa časopisy majú všetky možné výhody. Pri vašich ľudových časopisoch trápí sa a živorí sa chudobno iba jeden človek, aj toho nenávidí a za buriča vyhlasuje svet celý, že nechce slepiť ľud k vôli boháčom a židom. Liberálne časopisy rozširuje každý župan, každý školdozorca, každý slúžny, každý štátny učiteľ, každý notár, poštár a písár. Ba posielajú ich obciam bez toho, že by si ich obce žiadaly a predplatky inkassujú podžupani. Liberálne časopisy majú z vašich grošov dobre platených redaktorov, nie jedného lež aj piatých. A vláda dáva im poštové marky buď zdarma, buď za lacnejšiu cenu a dáva každému redaktorovi železničné svobodné karty.

A vaše ľudové časopisy? Tieto každý prenasleduje. Slúžny, notár, poštár a všeliaký podlizačí vlády, kadeakí darebáci-ľudožrúti robia nám prekážky. Títo všetci strachujú sa, že ľudu otvoria sa oči, že bude si vedieť skôr pomôcť a vyhľadávať svoje, že *prestane chudobnieť* a započne rozumno, kresťanský hospodáriť. A tohoto sa liberáli, boháci a židia strašno boja. Lebo v tomto páde nemohli by robiť s vami čo chcú a vás len za hlúpych otrokov, janov a za dojnú kravu držia.

Hľa, takto vyzerá tá druhá strana hriešneho liberálneho hospodárenia. Však sami vidíte, že heslom tejto politiky je: tlačiť, len dobre tlačiť toho hlupého ako oni hovoria jana-sedliaka — sedliak abys' len robil, platil a mlčal, a žid aby s boháčom ešte väčšmi tučnel z vašich mozolov a aby sa smial, keď ten hlúpy jano-sedliak sa sodiera v strašnej práci ako také konisko slepé! Áno, liberáli chcujú pomocou vašej hlúposti aj ďalej kochať sa na tom, ako ty chudiatko sedliak a remeselník faháš, potíš sa a ako prichodí ti zúfáť, keď večer polomrtvý rozprestrieš sa na odpočinok a deti tvoje otrhané pchajú do seba (ak majú) hnilú krumplač a plesnivú kapustu surovú.

A kto je všetkému tomu príčina? Každý taký mizerný darebák z radu vášho, ktorý za tú žranicu predal by aj Krista Pána a nestará sa o česť a budúcnosť svoju a svojich ani toľko, ako ten cigáň, ktorý pre žranicu a židovskú čertovicu ide otrhávať strechu vlastnej chalupy.

Nuž ľudáci! mužovia! všetci vy deti Kristové! nebudte-že takými žobráckymi cigánmi! Nehlasujte ani jeden na takého kandidáta, ktorí ledva čaká, aby vám môhol zase také prepadené zákony uvaliť na krky, že vy napokon už ani dýchať nebudete môcť!

Jestli teda chcete, aby aj vám už raz kedysi svitlo, aby aj vás považovali nie len za hlúpych janov, lež za rovnoprávných občanov; jestli chcete aby vás židia pomocou kadeakých hladošov nepripravili ešte aj o tie pásiky ról, ktoré ste si vedeli doteraz horko-fažko udržať; jestli chcete, aby na sneme pomáhali vám svedomíť ľudia, ktorí sa už aj doteraz vo dne v noci trápili za vás: nuž jestli toto všetko chcete, teda nehladte ani na pravo, ani na ľavo lež idte hrdinský za ľudovou stranou, ktorá v mene Pána Ježiša Krista a v znamení svätého križa postavila sa vám na čelo.

Pán Boh vás zachráň, že by ste boli takí duševní mrzáci, že by ste si nevedeli s takými liberálnymi kortešami rady dať. Ba ukážte tým darebákovi, že kto ste vy! naučte tých nahánačov židovských, aby vedeli, že komu majú do hlúpych janov nadávať!

Bratia rodáci! Nevidíte že liberáli nevedia už kam z konopí? Nebadáte že od strachu pred hnevom vašim chytajú silou mocou vašich vodcov pre seba? Neviete ešte, že tie vraždy volebné v Marošvášárheli zadaly nie ľudu, lež samej tej strane liberálnej smrteľné rany?

Nuž jestli nevíete, o nedlho budete vedieť, že sa celá strana špatno kolíše a snáď už v budúcom čísle budeme vám oznamovať že asi šesťdesiat ablegátov vystúpi zo strany vládnej, bo nechcú zostať v takej strane, ktorá len na korehelské kortešácie a úradnícke figle môže sa opierať, bo zpomedi statočných kresťanov ani jeden jediný nechce, bo nemôže prihlasovať sa ku nej.

Kto si teda nie žid, ale kresťan, Židoliberála volíť presťan!

Sláva ľudákovi!

Edvard Sándorfi.

POLITICKÉ CHÝRY.

Volebné pohyby.

Liberálne pokarhanie. Z Liptova nám sdeľujú: Vo Veľkej Štiavnici (Lipt. stol.) umrel barón Majthényi, test Štefana Rakovszkého, herského ľudáka vyslanca. Na jeho pohrab dostavil sa Jozef Soos, ružomerský rychtár,

ktorý je od dávnych čias dobre známy s ablegátom. — O tomto sa dozvedel Jozef Angyal, ablegát liberálny ružomerského okresu a dajúc si zavolať nášho rychtára takto sa naň osopil: «Jako ste sa opovážili na pohrab ísf Majthényimu Iudákovi! či neviete, že ľahko môžem ten rychtársky stolec zpod vás vyvaliť?» — Náš rychtár nedal sa mu vynáčiť ale mu rovno povedal: «Ja som kresťan a to je kresťanský skutok na pohrab ísf, to ku politike nepatrí. Tak hľa ružomberčania si volia rychtára a s ním ešte i liberál ablegát rozkazuje, a napozatým rychtárovi len na židovský pohrab bude slobodno ísf, lebo z tých na ten čas je nie ani jeden Iudák». — Náš Angyal nato oblednul išiel do Mikuláša, aby toto hlavnému župánovi oznámil. Jako počut' v ružomerskom okrese mu už odzvonili, lebo z Apponyiho strany má jeden liptovský zemský pán v Ružomberku vystúpiť. O tomto myslí si liberálna vláda, že skorej bude môcť preraziť pomocou lojových katolíkov. Lenže bude pozde, milý drozde! lebo dnes je už každý na čistom, že apponyisti už nejestvujú, lebo aj tí prestúpili na tú liberálnu stranu, ktorá teraz už spolu s apponyistami chce silou mocou udržať zákony protikresťanské. Ako počúvame, velebné duchovenstvo ružomerského okresu pracuje už silno za ľudovú stranu. Sláva im!

Jágerský biskup za ľudovú stranu.

Na liberálne kruhy veľmi nemilo účinkuje najnovší pôstny pastiersky list jágerského arcibiskupa Samassa. Je to od deviatich rokov prvý politický pastiersky list. Samassa zrovna vystupuje proti liberalistickému prúdu a hovorí, že cirkev preďsa len stojí nad štátom. I vyzýva katolíkov, aby otvorene a rozhodne zaujali stanovisko politiky kresťanskej. Liberálne kruhy boly už ukolimbané kolísavosťou episkopátu a boly uverené, že s tejto strany nehrozí im žiadne nebezpečie. A tu, hľa, taká bomba. Niet pochyby, že to bude mohutne vplývať i na ostatných členov episkopátu.

Nepokoj v Rakúsku.

V zasadnutí rajchsrátu dňa 23. t. m. zase sa udal škandál. Vyslanci Stein a Eisenkolb totiž v svojej interpellácii prevzali celý obsah jednej brošúry, ktorá sa zaoberá s mravoukou Ligourského svätého Alfonza a ktorá brošúra bola konfiškovaná. Touto skonfiškovanou brošúrou chceli dokázať, že je tá mravouka nebezpečná. Interpellácia dostal sa do zápisnice, ktorá bude vytlačená, interpellanti ale dnes odvolali svoju interpelláciu, čo vzbudilo veľké rozhorčenie. Wolf ustavične kričal: Preč od Rímu! Preč od Rímu! Nastala zveda medzi ním a poľským kňazom grófom Komorovským. Pustili sa jedon do druhého. Len ťazko vedeli ich rozlúčiť. Najbližšie zasadnutie bude v utorok.

Vojna v južnej Afrike.

Zprávy došlé z bojišťa v severnom Transvále predstavujú situáciu v nejasnom svetle. Najpro sa sdeľovalo, že generál Botha zajal anglického generála Smith-

Dorriena aj s dvetisíc vojakmi. Pozdejšie ale sdeľuje sa, že Botha ponukol Kitchenerovi kapituláciu a požiadal ho o schodzku.

Potom došly chýny, že tak Botha jako aj Devett boli obklúčení anglickým vojskom a len s veľikou ztrátou vedeli zutiecť ale, že preďsa zutiekli. Búri leda stoja zase nedobre. Možno však že zlé, daždivé počasie a šíriaca sa nemoc pestis bēdú aj Angličanom na prekážke.

KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa vyslancov.

Roku Pána 1901. 22-ho febr. pod predsedníctvom Desidera Percela, v prítomnosti ministrov Szélla, Wlaššiča, Darányiho a Hegedüsa stalo sa na sneme uhorskom, že odznely slová vznešené, slová múdre, slová vierovyznavačské z úst našich ľudových ablegátov: Štefana Rakovszkého cis. komorníka a grófa Jána Zichyho.

Slávnostný to iste deň, hodný toho, aby ste si ho každý bedlivo zaznačili a zachovali aj toto číslo Kresťana ešte aj pre potomkov vašich, aby ono povždy bolo svedkom toho, jak horlive bojovali naši páni za pravdy kresťanské a slávu svätého križa.

Redaktora terajšieho týchto novín zvlášte radostne týka sa reč p. Rakovszkého. Lebo Rakovszky to isté hlásal o novomódnej pohansko-kossuthovsko-židovskej vlasteneckej kultúre, čili vzdelanosti, o čom aj redaktor týchto novín viacrázy písal, a čo podajedni sebe nesprávne vysvetlovali.

Áno, Rakovszky v utešenej, hlboko múdrej svojej reči postavil sa tak smelo oproti novomódnej protikresťanskej vzdelanosti a výchove, ako sa to doteraz — zo zbytočného strachu snád — nik neopovážil. A s týmto získal sebe neoceniteľné zásluhy. Lebo iste treba k tomu nemalej smelosti, postavil sa proti tomu pohanskovlasteneckému prúdu, ktorý chce zničiť, pohltiť všetko, čo je kresťanské a čo nepasuje do rámu novomódnej politiky. Jaká je táto politika, tomu dal výraz košsuthista Olay keď častejšie vykričal: «Ja som v prvom rade Maďar, až potom katolík!» «Nech je každý v prvom rade Maďar!»

Oproti tomu Rakovszky rozhodne bojuje za vzdelanosť a výchovu kresťanskú. A každý svedomitý vlastenec musí nahliadnúť, že len na tomto stanovisku dá sa zachrániť krajina. Vlasť naša a kultúra jej (t. j. vývin vzdelanostný) spočíva na mocných, tisícročných základoch kresťanstva. A keď akýkoľvek mudrc liberálnovlastenecký chce odtrhnúť krajinu od týchto úctyhodných základov, s tým ohrozuje budúcnosť celej krajiny. Lebo bárs by sa dľa zdania tomuto protikresťanskému jednostrannému prúdu aj nateraz darilo, ale on preďsa svojou jednostrannosťou rozhorčí široké vrstvy tých všetkých, ktorí

sa svojich praotcovských zvykov náboženských, svojej zdedenej vzdelanosti kresťanskej pridržajú. Táto novomódna, vysoká ale jednostranná a nadovšetko protikresťanská politika kultúrna liberálov vyhlasuje sa na všetky strany, že ona len bude vstave mohútno sjednotiť krajinu uhorskú. Nuž a toto je tá najväčšia hlúposť na celom svete, bo stane sa toho práve opak, však sa to za krátky čas dokáže. Takú sprostú kultúru príjmu síce židia, a kalvíni, lebo z toho žijú oba, ale ostatných budete musieť vyhnat z krajiny, lebo takej kultúry sa statočnému kresťanovi nechce. Kdežto kresťanstvo nás pekne v svornosti udržalo za tisíc rokov, teda toto je už dobre vyprobovaný základ, na ktorý vmestia sa všetci občania vlasti tejto. A k vôli ktorýmisi kalvínom a podlizačným židom nikto nebude sa bláznit za tú vašu nekresťanskú kultúru, čo by ste ho aj storáz za vlastizradeu vykričali.

Rakovszky teda robiac rozdiel medzi kresťanskou a liberálno-vlastenecko-pohanskou kultúrou, tvrdí, že nastal medzi nimi krutý boj. O tomto hovorí:

«Povedám, že tento boj zúri a badáme to, že dľa tvorenia sa prúdov nie neverecká, novomódna kultúra bude víťazom, lež tá starodávna, pravá kultúra. Bo začínajú nahliadať, že pravá kultúra môže byť len kresťanská kultúra». A ďalej:

«Lásky k ľudu bez viery nieto. Lásku k ľudu bez viery dejiny svetové nemôžu preukázať: lebo tí, ktorí nemali pravého ducha kresťanského a citu náboženského a ktorí vieru v celej jej čistote pochopiť nevedeli, ako rimani a gréci, tí lásku k ľudu len na veľmi úzky kruh stisli, len na tých, ktorí boli občanmi athenskými, poťažne občanmi rimanskými, kým ostatných nepovažovali za rovnoprávných ľudí. Prvé, čo medzi ľuďmi rozdielu nerobilo, bolo kresťanstvo, ktoré človeka tým bližej Bohu vidí, čím viac je on v biede, to tvrdiac, že ubohého miluje Boh, lebo ho navštevuje.»

Lež utešene a smelo hovoril Rakovszky aj o autonómie čili samospráve katolíkov. Dokázal tu nepodvratne, že vláda prekázala celú autonómiu, prevádza vlastne len komédie s katolíkmi.

Taktiež aj o kongruie kňazskej čili o sriadení dôchodkov, aby nemal jeden všetko a druhý nič. I tu obviňoval jedine len vládu, že len sľubuje, že len prípravy robí a výsledku žiadneho.

Gr. Ján Zichy povedal na obranu sv. kríža takú reč, že pod dôjmom tejto ešte aj jeden starší liberál sa rozplakal.

Napádal vládu, že prečo nedovolí vyvesiť v sienach univerzitných znaky sv. kríža. Hovoril s celou láskou ale aj s veľkým bôľom srdca nad takýmto nekresťanským chovaním sa vlády. Cíti už podrost národa, hovoril, že jestli chce seba zachovať pre spoločnosť a pre vlasť, musí konečne rovnakým spôsobom vzdelávať nielen rozum svoj, lež aj srdce a náboženské city svoje. Hovoril, že už keď sama mládež univerzitná nahliada potrebu čistejšieho, šľachetnejšieho žitia na základe kresťanstva, nuž bola by bývala povinnosť ministra osvety týmto mladíkom ísť na pomoc, nieto ich ešte prekážať, a to

tým menej, bo všetky zákony o univerzite znejú tak, že tento ústav má na veky zostať kresťanským.

Minister Wlaššič odpovedal na druhý deň. Odpoveď táto musí hlboko zarmútiť každého kresťana. Osvedčil sa že kultúra (čili osveta) kresťanská nezodpovie *národným* snahám politiky Uhorska. Proti Zichymu znela odpoveď jeho ešte smutnejšie. Povedal zretedelne, že on je vraj tiež s ctiteľom znaku kríža (nepovedal že *svätého* kríža) ale len tak, jestli ho nepostavia za politické heslo. Teda p. Wlaššič myslí, že znak tento svätý je len pre staré babky; uhorsko-národnia vyššia politika môže a musí byť bez neho. Múdre reči! Teda vy si budete hľadať spásu krajiny nie vo svätom kríži lež po chvíli v zlatom telati! Ale aj samosebou bola nemierná odpoveď ministra. Čo-že on mal spomínať teraz politiku? Ved hádam to len nepatrí do politiky, či sú vyvesené sv. kríže na univerzite alebo nie. Hja, ale tá vyššia jednotná uhorská (magyar) politika žiada takéto protikresťanské stanovisko a takéto múdre odpovede.

Prosba a ponuknutie.

Z milodarov pána biskupa nitranského, inostranných dobrodincov a mojích chudobných farníkov chrám boží bytčický vyzdobený je spanilou malbou veleb. p. frátora *Konráda Švestky* z rádu sv. Františka; svätostánok je celý pozlátený; dva bočnie oltáre, okrásľujú veľmi podarené z dreva rezané sochy najsv. Srdeca Spasiteľovho a nepoškrvnenej počatej Bohorodičky; zbýva ešte ponapravenie rozrúchaného organu; no i tento priviesť do poriadku, je vrúcim želaním mojím. Ku cieľu tomuto sbierať mi nutno opäť milodary.

Keď cestou týchto novín vyhladávam laskavých darcov, a o napomoženie nábožného podujatia môjho ich prosím, činím to pod tou podmienkou, aby si oni vybrali na vzájom protidary, ktorými ja zas iné ciele napomáham chcem.

Po mojom drahom bratovi *Gabrielovi* zostalo viac sto «Cvičebník mluvnice, pravopisu a slohu pre národné školy». Cena sošitu 24 hal. — Dôvtipne zostavený Cvičebník tento schválili odborní znalci.

Za doposlaných desať korún pošlem sto sošitov.

S veľkým prospechom upotrebiť sa môže Cvičebník tento jak v škole, tak v súkromnosti.

Za poslané štyri koruny pošlem dľa žiadosti darca buď

a) 1 kg. burgundicového, 20 gr. kapustného semen. a dávkou výtečného druhu jadier tekvično-pečiarkových;

b) buď 5 kg. vrecko najnovších, včasných, amerických zemiakov «The Bowee» s dávkou zrn vyše rečených; buď

c) dve 5 kg. vrecká vyzkúsených, ranných zemiakov «Lechov» a dávkou tých zrn; buď

d) šesť dvojročných koreňov viničných z ranných rodzajov, ktoré o dva roky prinesú hrozno; s dávkou týchže zrn.

Milodary prosím poslať na moje meno a bydlisko.

Bytčica via Žilina.

Romuald Zaymus, farár.

Ancikrist.

Božská pomoc.

Bárs Hospodín i popustí satanášovi opraty, preto vyvolený bez vidomej pomoci Hospodina predsa nezostanú. Keď všetci kňazi budú pobití, všetky chrámy porúčané, križe a sväté podobizne všetky pokynožené, Hospodín pošle svojích velikých dvoch prorokov, Henocha a Eliaša. Toto i sväté písmo bezpochybne potvrdzuje. Henoch bol praotcom Noema, tedy v prestarom čase pred potopou žil. O ňom je naznačené v prvej knihe Mojžiša, že v 65. roku veku svojho splodil Mathuzalu. Pred Bohom chodil, a keď Mathuzalu splodil, eš e 300 rokov žil, a všetky dni Henocha učinily 365 rokov, a pred tvárou božou chodil, a nebol viac videný, pretože ho Boh k sebe pojal.

V knihe Ježiša, syna Siráka ale stojí, že Henoch páčil sa Bohu, a presadený bol do raja, aby k čineniu pokania pobudzoval ľudí.

Aj svätý Pavel potvrdzuje tieto veci, keď píše o Henochovi, že ho viera jeho preniesla, že on nevidel smrti, a nenašl ho, pretože Boh ho k sebe pojal. Henoch skoro 400 rokov žil s Adamom, a tak od Adama veľa mohol slyšať o raji, o upadnutí do hriechu, o prvých časoch, pretože pred potopou sveta zem bola zdravšia, ľudia o veľa mocnejší, a ich žiadna choroba netrúpila, z ktorej príčiny vysoký vek dožili, primerano k nám opradiť obri boli. Oh aký pekný zjav to bude, keď Henoch príde; jako pekne bude on vynaučovať ľudí posledných časov o pôvode hriechu a o jeho záhubných výsledkoch. Skrze tohoto praotca Hospodín podivným spôsobom spojí prvý čas pokolenia ľudského s posledným časom tohože.

Eliaš na ohnivom voze bol do neba vziať pod panovaním bezbožného Achaba kráľa. To my všetci dobre vieme. Prorok Malachias to píše o ňom, že ho Hospodín pošle prv, nežli by prišiel deň Pána, ten ukrutný deň! Tento prorok srdcia otcov obráti k synom, a srdcia synov obráti k otcom! Lenže i sám božský Spasiteľ povedal, že príde Eliaš a všetko navráti. A tak prichod proroka Eliaša je nad všetky pochybnosti.

Kde je teraz raj, ako tam žijú Elias a Henoch, to nevieme. Katherina Emmerich videla ich prechádzať sa po raji. O Eliašovi následovne bola sa vyslovila: On bol veľký a tenký človek, tvár jeho červená vpadnutá bola, hlava plechavá, na hlave od zadku z vlasov upletený veniec nosil. Na vrchu hlavy mal tri veľké hrče, jako cibuľa. Jedna bola na prostriedku hlavy, dve ale viae napredku.

O účinkovaní týchto dvoch prorokov svätý Ján evanjelist následovne píše v knihe zjavení:

Dám rozkaz dvom svedkom mojím, a budú prorokovať za 1260 dní oblečení vo vreciach.

Tí sú dva dejové stromy a dva svietniky, pred bránou Pána zeme stojáce. A bude-li im kto chceť ublížiť, výnde oheň z úst jejich a spáli nepriateľov jejich, a majú moc nad vodami, obrátiť ju na krv a dobiť zem všelijakou

ranou, koľkokrát by cheeli. A keď dokonajú svedectvo svoje, zvierajú, ktoré vystúpi z priepasti, učini boj proti nim, a zvíťazi nad nimi i zabije ich. A telá jejich ležať budú na uliciach mesta veľkého, ktoré sa nazýva duchovnou Sodomou; a Egypt, kdežto i Hospodín ich ukrižovaný jest (Jeruzalem).

A vidieť budú z pokolenia a z ľudí, a jazykov, i národov, telá ich za polštvrtá dňa, a telá ich nedajú pochovať do hrobu. A tí, ktorí prebývajú na zemi, radovať sa budú nad nimi, a veselí sa a dary budú posielat jedon druhému lebo tí dvaja proroci trápili tých, ktorí prebývajú na zemi. A po pol štvrtá dňa duch života od Boha vošiel do nich; i stáli na nohách svojich, a strach veliký pádol na tých, ktorí to videli. A slyšali hlas veliký z neba reknúci im: vstúpte sem; i vstúpili na nebe v oblaku, a videli ich nepriatelja jejich.

Toto svätí otcovia, zvlášte tú posledniu čas uvedených slov svätého Jána doslovne vykladajú. Zvlášte výklad svätého Jána je takí zreteľný, že my k tomu nemáme čo dodať.

Ponevác čas Ancikrista pozostáva z 1290 dní, čas prorokov ale z 1260 dní; z toho vysvitá, že ten divý zver, Ancikrist o 30 dní dlhšie bude žiť, nežli tí dvaja proroci. Tí dvaja proroci budú mať moc, všetky zázraky činiť, jakou jednúc Mojžiš vládal; Ancikrista čo šalbira a luhára budú pred celým svetom opisovať. Mnohi zvedeni navratia sa a budú osloveni k mučeníctvu; kresťania podivným spôsobom posilnia sa, Boh, aby im milosti mučenickej smrti dať mohol, dovolí Ancikristovi po 1260 dňoch, aby tých dvoch prorokov zabil.

To veľké mesto, kde ich mrtvolky ležať budú, nenie iné, jako Jeruzalem, ktorý menuje sa aj Sodomou a Egyptom pre tú hroznú nemravnosť, ktorá sa tam prevádza. Vtedy bude najväčšia vláda Ancikrista, pretože teraz už nikto nevystúpi proti nemu. On aj hlásat bude celému okršleku zemskému, že jemu nikto nenie v stave protivit' sa, a že on je jediný Boh. Obyvatelia zeme, ktorí väčším dielom prívržencom Ancikrista budú, plesat budú s veľkou radosťou nad tým, že tí dvaja proroci zabiti sú, a všade veľké slávnosti sa budú konať. Lenže zrazu na vidom oči ich všetkých, budú títo vzkriesení, a do neba pojdu. Ancikrist vtedy znovu bude zahanbený, a dobrí, ktorí počáli sa už klátiť, zas budú posilnení. Ancikrist teraz uz pred celým svetom bude odhalený, čo ten najväčší zločinec všetkých časov, a on teraz voľky nevoľky slúbiť musí, že do neba pojde, aby ztadiť tých dvoch prorokov doniesol. Ale i toto len k tomu prispeje, aby jeho úpadok tým hroznejší bol.

Na Marianský chrám Višňovský obetovali.

Z Terchověj: Sbíerka Jána, Pelczmann farára 43 kor. 76 hal., ku ktoréj prispeli: Ján Pelczmann farár 6 kor., Jozef Kasztelovics kupec 5 kor., Jozef Deanko, Adam Davidik, Jozef Davidik, Anton Horváth, Barbara Fuchs po 2 kor., Zofia Benyus, Aloysia Vyszolajszký,

Ján Ondrus, Jozef Vallo pisar po 1 kor., Mišo Davidik, Zvonka 80 hal., Jozef Fondrk, Jozef Hanuliak, Juraj Vrbinský, Mišo Romančík po 60 hal., Ondrej Muráň 50 hal.; Adam Podhorský Bednár, Anna Šparenga, Ján Kačerák, Vinco Štašo, Štefan Šparenga, Jozef Holúbek, Ondrej Poživenec, Žofia Kubala, Ondrej Turčan, Jano Tlacháč, Adam Margút, Žofia Repaň, Maria Repaň, Imrich Tacháč, Ján Staňo, Mikuláš Staňo, Ján Halás, Mišo Holúbek Pavelkuljak, Adam Vebénský, Juro Hanuliak, Adam Krištof, Adam Stančák, Jozef Janiček, Jozef Dikoš. Ondrej Vallo, Dora Štefanek po 40 hal., Anna Hanuliak, Ján Dikoš Balát po 30 hal., Žofia Vallo, Anna Poživenec, Adam Lacúch, Mišo Hanuliak, Adam Miho Murančín, Adam Podkopčán starší, Eva Sparenga, Ignác Žuzjak, Adam Jurohajný, Vinco Križo, Štefan Opálka, Adam Hanuljak, Martin Maček, Katerina Laurenčík. Mišo Jánosik, Mišo Hanzel, Maria Kubiš, Anna Kubiš, Anna Vrábel po 20 hal., Agneša Cingel 16 hal., Žofia Chorvát 10 hal.

Na obnovenie Marianskej studienky na Hore Levočskej obetovaly.

Z Ameriky: Juraj Hajduk 5 korún, Štefančík Andrej 2 kor. 50 hal., Bohuznami 5 kor. 60 hal., z Košíc N. N. 6 korún.

Oprava tejto studienky sa započne s pomocou Božskou už na jar, jaknáhle to čas dovolí. Oprava táto bude stáť pod istým vyšej 1500 zlatých, lebo kápla nad zázračným zriedlom bude 13 metrov vysoká. — Každý to uzná jak veľmi obt'ážné tu bude budovanie v tak príkrom a vysokom vrchu, kde niet žiadnej cesty. My dôverujeme v pomoc Božiu, sme sa k tomu odhodlali; tak úfame, že ctítelia tejto zázračnej Matky, na ktorých sme tu jedine odkázaní našou úctivou prosbou nepovrhnú. Istá nábožná žena, keď pri minuloročnej slávnosti pri tejto studienke stála a videla, že múry tejto studienky sú na spadnutie, a tu sa nachodiači obraz sv. Anny skrz bezbožného človeka do čela má streleno, žalost'ou pohnutá jaknáhle domov prišla, hneď na opravenie tejto studne obetovala 100 zlatých, aby táto oprava čo skorej prevedená bola. Ctítelia Levočskej Matky Božskej, nasledujte jej príklad každý dľa možnosti svojej. Preukážme tomu bezbožníkovi ktorý to učinil, že toto tak hrozné zneuctenie obrazu sv. Anny tak boľastne cítime, jakoby sa to nám samým bolo stalo. — Prosme Boha, aby mu tento strašný skutok jeho ráčil odpustiť, a postavme tu krásnu novú kaplu, na ktorej krásny nový obraz sv. Anny vystavený bude. S.

Liberálne shromaždenie v Malom Šabíne.

Pre voličov šarišskej stolice širokého okresu je volebná miestnosť Malý Sabinov. Voličia tohoto okresu majú tú česť, že tu už asi od 30 rokov nezvífazel kandidát vládnej strany. (Ej, to je veru zázrak u Slovákov! Sláva takým Slovákom!) Za celé tieto roky je tu vyslancom istý Hódossy apponyista. Kandidát vládnej strany tu

darmo vystúpil, lebo vždy ešte pred časom musel odstúpiť.

Statoční voličia tito chcú teraz mať vyslanca tej najlepšej strany. Jaknáhle počuli, že povstala strana ľudová, hneď žiadali a boli hotoví voliť vyslanca tejto strany. Ponevác ale tu ľudový kandidát nevystúpil, preto ho ani voliť nemôhli. Volili len zase svojho apponyistu, ač to bolo úplne proti jejich vóli. Lebo jako nemocný neodpočine si jakokolvek by aj menil lúžko svoje zakiaľ sa mu neodnime boľasť, ktorou je trápený: tak sa nemôže uspokojiť žiaden kresťan, tým menej katolík, zakiaľ tie zákony, ktoré svätú vieru jeho urážajú, zmazané nebudú. (Zmazané! To je ten pravý výraz! Ano, zmazať z tohoto sveta všetky také zákony Ancikristové!)

Čo sa týmto voličom nedalo previesť pred päť roky, to s pomocou božou zamýšľajú previesť teraz, keď dosavádny vyslanec jejich za 30-ročnú dôveru jejich sa im odmenil tým, že miesto toho, aby jako katolík na obranu svojej viery vystúpil proti zákonom, ktoré ju hlboko urážajú bojoval, on spojil sa s jej nepriateľmi, keď prestúpil na stranu liberálnu, a tým preukázal, že mu jak na katolíckej viere svojej tak na vóli svojich voličov, ktorí ho za tolké roky tak dôverne jako zástupcu svojej viery a svojich záujmov volili, tolké boje pre neho znášali — mnoho nezáleží.

Tak tedy tito voličia s pomocou božou učinili k tomu kroky, aby tu strana ľudová vystúpiť mohla. Keď sa to jejich vyslanec, ktorý je teraz jako počúvame nemocný, dozvedel, velice mu to fažko padlo a možno, že by sa bol dal aj na pokanie, že proti viere svojej a vóli svojich statočných voličov jednal. Ale páni liberáli tohoto okresu, ktorých heslo je: v živote nekajúcom až do smrti sotrvať, keď sa dozvedeli, že jejich miláček sa na pokanie dáva, nuž aby im jejich liberálnu budúcnosť nepokazil keď by pred smrťou z liberálnej cesty svojej sa vrátil a tak aj iným tento príklad ukázal; minulé dni sa shromaždili vo volebnom meste svojom Sabinove, aby mu odhlasovali jejich dôveru, aby ho v úzkostiach jeho potešili a mu oznámili, že jeho skutok schvaľujú, že vraj pokojne umreť môže.

Tí páni to znajú, že ľudia v nemoci povolávajú si kňazov. Asíce katolíci katolíckych, luteráni luteranských atď. Preto aj oni sa strojili povolaf kňazov na svoju poradu, ale tiež len svojich liberálnych. Ale šarišskí vp. farári veru neprišli, aby takto ukázali, že keď jejich pán vyslanec sa stal liberálom, oni že chcú byť a zostávajú vernými služobníkami Ježiša, jako aj doteraz boli, a že chcú s nábožným slovenským ľudom svojim za česť jeho proti liberálom a neznabohom bojovať, jako aj doteraz bojovali. Nech im bude zato všetká česť, že nie priazeň ľudskú ale česť Boha svojeho hľadajú a sa pridržajú tých slov Ježišových: že žiaden nemôže dvom pánom slúžiť, a že žiadny nemôže milovať Boha, kto sa neodreknul sveta. Počuť, že na tomto shromaždení aj dvaja kňazi boli a že sa aj podpísali, čo je nám ku žiaľu. Ale úfame, že aj tí dvaja s ostatnými vel. p. budú pri budúcej volbe pri strane ľudovej, ktorá jak to predpokladáme tu vy-

stúpi. Že budeme všetci udatne pod zástavou Ježiša Krista Boha nášho bojovať, aby sme tak niekedy mohli čo bojovníci jeho s ním v nebesiach prebývať. *J. Šárišan.*

(Poznámka redakcie. Nepochybujeme, že akonáhle dozvie sa p. Hódossy o ľudovom smýšľaní voličov svojich, hneď pristúpi k ľudovej strane. To mu je čestnou povinnosťou oproti voličom svojim, ktorí ho toľké roky nepúšťali. To je nie možno, aby ich on teraz opustil pristupiac a pridržiavajúc sa tej strany liberálnej, ktorej ľud tamojší nikdy nechcel a ktorá nám civilné sobáše zaviesla na krky. Nuž ale či bude tak lebo inak, ľudová strana si tak čestných prvržencov neopustí, ačkoľvek doteraz nemyslela na okres tento, ani kandidáta pre okres váš nemá: teda ktokoľvek by sa vám doteraz bol predstavoval, že on vystúpi u vás ako ľudák, *neverte mu.* Ľudová strana si dobre prezre človeka, ktorého by ako ľudáka u vás postavila za kandidáta! Nie ten, ktorý hľadá vyslanectvo, je ľudák, lež len ten, ktorý hľadá *vám, ľudu pomáhať* úprimne. Teda pozor! Aj to vám ešte povieme, že sme sa dozvedeli o tých pánoch duchovných, ktorí na liberálnom shromaždení boli, že títo páni robili to len so zdvorilosťou oproti osobe p. Hódossy-ho, lež preto oni neschvaľujú liberálnu stranu, ani tie civilné sobáše, proti ktorým napísali osv. pp. biskupi náš spoločný list a ktorý list každý katol. farár — ako sa isto pamätáte — musel z kazateľnice prečítať a vysvetliť veriacim.)

BESEDNICA.

Blahý život.

Keď kráčaš šťastiu v ústrety
A smeruješ k žitiu blahu,
Závistné stvory hrozia ti
Keď prekročíš šťastia prahu.
Pomsta skorí tvoju jarosť,
Niet blaženia, niet spokojnosť.

Na vysokom stupni slávy,
Slávi svetskej keď sa už skvieš,
V chvíľe nepriateľ fa zdlávi,
Prevrhne on aj tajnú skriješ;
Oetneš sa v pazúroch zlosti,
Niet tu žitia, blaženosti.

Len malé, úrodné pole,
Tiež priazeň milých priateľov,
Vzdanie sa do Boha vôle
V rodnom kruhu milých bratov:
To oslady žitia blaha,
To len vyhne zlosti vraha!

Nádejský.

Politicko-náboženské rozopry medzi Zaoskom, aktualným kostolníkom a medzi titulárnym kostolným otcom pre nemecký kancelparagraf.

— Zaosku! Už vyše tridsať rokov Vás vidím každú nedelu a každý boží sviatok oprašovať kazateľnicu, keď má byť kázeň alebo homília a včul od istého času to akosi zanedbávate, ba ešte ste aj vyvesil na kazateľnicu tabuľku s nápisom: «Kancellparagraf». Tomu ja nerozumiem, čo to má znamenať! Či to má označiť vieru a či hazafíšák pána farára? Alebo má tá tabuľka dať na vedomie, komu tá kazateľnica patrí, ako na pr. vozové tabuľky a šildy oznamujú či je ten vôz?

— Prosim pána honorarného kostolného otca a starostu, to mi tak p. farár naložil, bych kazateľnicu neprašoval a cedulku na ňu vyvesil, aby veriaci vedeli, že budú vakacie na kazateľnici, zakaiaľ bude trvať volebná kortešačka po krčmách a po šenkoch. Aby slovo božie nezapríčinilo nejaké mrzutosti, rozopry, nedorozumenia alebo zlé vysvetľovanie medzi pánom farárom a medzi liberálnymi panákmi, ktorí síce inokedy nenavštevujú slovo božie dľa svobodnomyseľnosti, nuž ale počas volby mnohí z nich dostávajú hlad po božom slove, lebo človek nielen z chleba žije, ale aj z každého slova, ktoré z úst božích pochádza, ako to Spasiteľ satanášovi povedal, keď mu tento tiež ukazoval a ponúkal masťné hrnce. — Sú mnohí, ktorí vo volebnom čase z všetečnosti idú počúvať slovo božie, ako na príklad farizeji, zákonníci, pisári a iní úradníci mesta Jeruzalema pilno chodili počúvať kázne Spasiteľové až do Galilee, aby ho vo slove chytili a obžalovali dľa hebrejského kancelparagrafu «Sanhedriona» jeruzalemského. To sa im nepodarilo, lebo veru Spasiteľ nepolitizoval, ale kázal daňky platíť a vrchnosť ctíť. Nuž a náš pán farár je veľmi taktičný, on radšej mlčí, než by mal mrzutosti robiť medzi sebou a medzi pánmí, lebo to i tak ničomu nevedie, len sebe by s tým škodil. Keď by sa bol náš pán farár pánov držal, už by sa bol mohol podpierať veľkou striebornou krivou palicou a snáď už mohol dávno stáť v aktuálnom štallume a v konsistoriume aktualných, t. j. ocenených kapitulníkov. Čestným, jalovým kapitulníkom on nechce byť, ktorý má len daromných výdavkov a dôchodkov žiadnych, a má len ustavičné mrzutosti so zobrákmi a s obšitošmi, ktorí si myslia, že keď je on titulárnym kanonikom, že s tým má hneď aj dukátov nadlávených v pudilári, ako kapusty v sude, a pýtajú jeho česti primeranú hojnú almužnú.

Moj nebohý ujček bol tiež len čestným kanonikom v dedine Šárošmezó. Ten keď videl, že tiahne k nemu zobrák alebo obšitoš s červeným nosom, už ho bralo, tak že skoro z kože vyskočil a zvláštne keď mu taký obšitník povedal: «pán veľkomožný, však majú veľké dôchodky z kapitule, načo že sú im tie peniaze toľké? dali mi krajciar, za to veru nič nekúpim len sirky, abych ich mohol podpáliť; a naposledy pre koho gazdujú? však nemajú detí!» — «Hej ty lotor! — hovoril mu ujček — teda ty sa na to odvolávaš, že nemám detí?! Nuž a keď by si len o jednom vedel, by si ma lutoval a šetril? Však by

si po celej ulici vykrikoval, že načo sú mi deti, že preto nemôžem dávať almužnej! Ja sám pijem vodu a fajčím cez deň jednu pačku tabáku, a tebe abych ešte dal moje kapitulske dôchodky? Však keď budú páni a kazári sekularizovať moje titulárne majetky, potom ti nadelia!»

Preto aj pán farár hovorí, že radšie chce byť nečestným, t. j. aktuálnym kanonikom s budilárom, ako čestným bez budilára. Lebo vraj to už sám zdravý a triezvy rozum hovorí: že kto môže honor, titul a česť nosiť, ten môže nosiť aj budilár primeraný k česti svojej. To vraj není konzekvencia, lofika. To sú čudné cirkevno-političné náhľady! voľakoho vyhlásiť za súdeho na česť, a za nesúdeho pre mešec. Lebo aspoň z prakse to vieme, že koho nechcú mať za aktuálneho kanonika, spravia ho za čestného a s tým zavreli mu dvere pred nosom. Toto není po kresťanský. A ešte aj tým potrescú a trpkú mu spravia tú jeho česť, že za tú česť musí položiť do štajer-antu skoro štyri stovky, a krome toho keď mu na to nestačí šesť kusov kravičiek, ešte musí aj dvoch-troch vykrmených bravov predať na tie vonkajšie cifry, kepie-nok a čo ku tomu patrí.

A teprv, na inštaláciu, primeranú k jeho česti musí mu celý dištrikt žirovať veksle, lebo všetko čaká od neho. Kostolníci katedrálnej, ten čo dekrety číta, klerici, a všeliakí portáši striehnu, ako angličani na burského generála Bothu. Stavil bych sa, že všetky zemiaky takého chudáka inštalovaného sú toľko není hodné, ktoré on musí na to predať.

Preto ten môj horespomenutý ujčok, čestný kanoník vždy hovorí, že my starí čestní máme len «Beneficium flatus» a z tohoto nadelujeme a zaokrývame bakšise a borralót, a iné diškrecie. — Aké dôchodky, také aj výdavky! — S takou česťou jedného môžu aj na žobrácku palicu doniesť! A náš pán farár hovorí, že on žobrákom prifrdzeným nechce byť. Keď má byť zvon, nech je zvon! Keď má byť kto kanonik, nech je kanonik, ale nie žobrák prikrítý pláštom polovičným sv. Martina.

A ja mu dám za recht. Načo by mi bolo čestné titulárne kostolníctvo, keď bych z neho jakživ nevidel krajciara a zadarmo bych mal na kolade za pánikom vrece vláčiť, pod búrku zvoniť, a babám sviece zažihať, keď si chcú zaspievať? Veď aj Pán Boh nerobí titulárnych svätých, ale aktuálnych, ktorí s ním požívajú majetky a radosti spoločne.

Nuž tak býva to u nás ľudí, keď sedíme pri hrncoch a to plných a iní hladní sa na nás pozierajú ako nám chutná a keď pohladzáme si brušká samospokojnosťou, aby vám tí hľadiaci celkom nezavideli, nuž zapcháme im hubu a spravíme ich titulárnymi a čestnými hladnými, že sa môžu dívať bez reptania a sliny prehľtať. V civilnom stave takých volajú demokratickí socialisti, ktorí sa s dívaním, ako druhí papinkajú, neuspokoja; oni chcú na silu ísť s vidliciami do hrnce ako Heliho synovia, pre ktorých si Heli, tento staručký farár-dekan židovský chudák krk zlomil, keď zpadol z fotela pri čítaní telegramu, že mu Filištínski sekularizovali arku.

(Dokončenie nasl.)

Žid.

Nepriateľov milovati
sožrat' ale nie sa dati;
ako chcú nás švábi — židia
ktorí vačok zhltat' hľadia.

Nesúdim, len o zlých židoch
o tých žerúcich nás hydroch ...
Kto by na týchto nehmel?
a bez práci len ich krmel?

Že kresťan horší od žida,
tak mudruje žida hnyda. —
Či nie sprostý, kto tak tára?
tá odraná žida kára?

Židová reč veľmi sladká,
no nie dlho, len tak zkrátka;
keď si dnuká v jeho vreci,
vtedy už po sladkej reči!

Spasiteľ náš židov zakľal,
a to moji až po tadial:
zakľal Jeho nepoznajú,
a nás šudiť neprestanú.

Kto sa židom zapodieva,
na starosť kapsou chodieva;
ale my to tak nerobme,
kupovati svojmu chodme!

Ten kto za židov zastáva
Kresťanský duch v ňom prestáva;
ale zato: «s nimi pekne!
Kresťan budem;» asnaď riekne. *Kňazolícky.*

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačenu adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany polahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým nepravostiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Smrť. František *Lovás*, katolícky kaplán v Modre, rodoľub verný, miláčik ľudu, zomrel dňa 21. t. m. v 27. roku na horúčku. Obľahol v pripravovaní divadelného predstavenia «Rozmajrina». Boh ho osláv!

Dobří kamaráti.

Dobročinnosť jeho veličenstva. Jeho veličenstvo kráľ daroval zo svojej súkromnej pokladnice: na vystavenie zhoreného kostola rímsko-katolíckej cirkvi v Balassa-Darmotách 200 korún, pravoslávnej rumunskej cirkvi v Nagybacone na dokončenie stavby kostola 200 korún, pravoslávnej rumunskej cirkvi v Bučume na vystavenie nového kostola 200 korún a grécko-katolíckej filiálke v Szász-Szt.-Györgyi na vnútorné zariadenie chrámu 100 korún.

Krížová cesta. V peštianskom Jozefove katolíci veriaci dľa starej obyčaje i tohoto roku budú konať pobožnosť krížovej cesty. A síce pri priaznivom počasi pojdu každú nedeľu po poludní o 2-hej hodine prôvodom ku Kalvarie pri «kolónie úradníkov». Pri nepohodlnom počasi započnú túže pobožnosť v chráme už o 1-ej hod. po poludní. Vincenc Jonec.

Malostracínska kamenouhelná baňa ide svojim riadnym behom a následkom krutej zimy rozváža sa uhlie rezko na všetky strany. Pán správca Franko Kabina hľadá odborného hutmana s 1000 korunovou zábezpekou ku bani, ktorý narába i s peniazmi trženými pri bani, a jedného zavedovača skladu v B. Darmotách ku odpredávaniu uhlia tam na mieste i okolí s podobnou zábezpekou. Prvý má platu 730 kor. byt, kurivo a svetlo, druhý dostane 5 stotín od utržených peňazí, slobodný byt a kurivo. Za účastinárov možno sa prihlásiť do 31. marca pod známymi podmienkami u prevelebného p. Ondreja Kmeta, farára v Prenčove, p. p. Berencsfalu, Hont megye, popri doposlaní 25 zl. čili 50 korún na každú podpísanú účastinu. Peniaze do sriadenia spoločnosti opatrujú sa v poštovej sporiteľnici.

Dľa nového popisu ľudí má Kešmark 5706 obyvateľov, o 809 viacej ako pred desiat' rokami. V Podhradí jest teraz 3023 ľudí, asi o 60 menej ako pred desiat' rokami; židov je tam 286. V Podolíne jest 1758 obyvateľov, o 116 viacej ako roku 1890-tom; židov má 129. Spišská-Bela má 2632 obyvateľov, o 400 viacej ako pred desiat' rokami; židov je tam 142. Poprád má teraz 1605 obyvateľov, o 449 viacej ako roku 1890.

Nešťastie. Pred pár dňami sa stalo, že železničný konduktor Ján Dankó pri Vyhodne (Lipt. stol.) z vlaku tak nešťastlivo spadnul, že pod kolesá prišiel, ktoré ho až na smrť pokaličili.

Hlad na horných stranách. V stropkovskom (zemplínska stol) okrese ukazujú sa znaky hladu. Minister kupectva následkom tohoto povolil 15.000 korún tým cieľom, aby sa obrátili na práce, ktoré sa majú skrz chudobných ľudí odbavovať. Poneváž teraz už aj v sinanskom okrese panuje hlad, stolický výbor žiadal od ministra vnútra 16.000 korún podpory a uzavrel, že aj obecenstvo stolice vyzve k sbieraniu milodarov v prospech hladujúcich.

Život za liter páleného. 20. t. m. večer Michal Serafin, obyvateľ višňovský stavil sa so svojim priateľom Imrichom Paur, že vypije liter páleného. Spomenutý Serafin už od štyroch rokov nepil pálené, ale teraz zo stávkky skutočne vypil jeden liter. Asi o hodinu, suc už

pred stávkou i tak opitý od vina a piva, ostal zle a o tri hodiny pozdejšie osudné pálené vyhasilo Serafinovi život.

Obeť pálenky. Jozef Pidi, obyvateľ višňovský 19 m. večer idúc opitý z Kanskej (pri Rajeckých Tepliciach v Trenčianskej) v Turotridvoroch ľahnul si pod stenu jedného domu spať. V noci bol tubý mráz a nešťastný človek zamrzol. Keď ho na druhý deň rano našli, bol už mrtvý.

Katastrofa na mori. Zo San-Francisco telegrafujú: Z Číny do San-Francisco plaviaci sa parník «City of Rio de Janeiro» na Veľkom oceáne narazil na skalu a ztroskotal sa, pričom 122 ľudí zahynulo, medzi týmito 19 dôstojníkov. Väčšina utopených boli Číňania a Japonci. Ratovalo sa 79 osôb. Americký konsul Wildmann so svojou manželkou a dieťaťom tiež sa utopil. Kapitán lode Word stál na palube, kým loď nedostala sa pod vodu a potom keď už aj palubu zaplavily vlny vyšiel na veliteľský mostík a ustavične rozdávaúc rozkazy konečne utonul s loďou. Medzi ratovanými je i nemecký kapitán Hecht, ktorý opásajúc si ratovný opasok skončil do mora, a jeden druhý Nemeec menom Holze. Loď viezla nákladu v hodnote viac než pol milliona dollárov, medzi inšim 600.000 mariek v zlate. Dve poštovné vrecia adressované do Londýna a Hamburgu tiež ratovali.

Vývoz uhorských sviň do Anglicka. Minister orby Darányi zabyva sa — ako oznamuje «P. Ll.» — s novým projektom: zaviesť vývoz uhorských sviň do Anglicka. Na zkušku poslal už nedávno prvý transport do Londýna a ak sa pokúš vydarí, roz pošle vraj hospodárom dobré rassy vo väčšom množ stve k chovu a poskytne im nízke dopravy čez Triest.

Hlavný slúžny pred súdom. Disciplinárny výbor stolice prešporskej uznal trnavského hlavného slúžneho Vil. Kissa za vínného z rozličných uradných prechmatov (defraudácia atd.) a odovzdal vlasteneckého hriješnika kráľ. súdu, aby sa žaviedlo i trestné pokračovanie proti nemu. Na ztratu úradu a na zaplatenie útrat pravotných je už posúdený.

Nový kanál pri Prešporoku. Jedno peštianske podnikateľstvo dostalo predbežne koncessiu na projekt kanálu (16 km. dlhého, 100 m. širokého) na pravom brehu Dunaja pri Prešporoku. Kanál začínať sa bude v Nussau na rakúskej pôde. Jeho spád vyúžitkovaný má byť pre turbíny o 30.000 konských silách. Zároveň chrániť má Prešporok v páde povodne.

Zo žartu zastrelená ženská. Neopatrné zachádzanie so zbraňou zapríčinilo už mnoho nesťastia Najnovšie v Heidingsfelde v Bravorsku učinilo šest malých dietok sirotami. Istý bednářský tovarýš menom Schrenk babral sa v krčme s revolverom, ktorý si od suseda vypožičal na fašiangové zábavy. V tej mienke, že revolver není nabitý namieril ním jednej robotníčke do prsú a pýtal sa jej, či by nechcela zomreť. Prv než by bol však na túto otázku odpoveď dostal, potiahnul kohútikom a žena mrtvá padla so stoličky na zem, zanechajúc po sebe šest malých sirôt. Nerozumný tovarýš v zúfánlivosti chcel potom i sám seba zastrelit', v čom ho však prekazili a oddali ho policii.

V povďačnosti záleží odmena hodných vecí, tak znie príslovie; však ale pri Müllerovom dvojnásobnoelektromagnetickom ústroje netreba to prizvukovať, bo každodenne dochádzajú od tých, ktorí na látku, lúpanie, padúcu nemoc, hluchosť, boľenie hlavy, ischias alebo na voľáku čuvovú chorobu trpeli, pripisy vďaky, ktoré tento liečivý prostriedok nado všetko vychvalujú. — V nasledovných riadkoch uverejňujem jeden z nich: Pánu Belovi Müller v Budapešti V. Vadász-u. 42/L. Prosim, pošlite mi ešte jedon ústroj a síce jeden veľký za 3 zl.; nepotrebujem ho pre seba, lež pre jedného odberateľa a budem aj vždy váš šľachetný výrobok, dvojnásobnoelektromagnetický ústav R. B. 86967. každému odporúčať lebo som presvedčený, že každý, kto tento ústroj nosí, neomylnne uzdravený byť musí; ja viem, že keby nebol som váš apparát nosil, bol bych cez celé leto práce neschopným býval a bol bych musel následkom toho škodu na stá podstúpiť a snád ešte aj horšie následky pretrpeť. Každý chorý, ktorý tento ústroj nosí, má byť presvedčený, že vládne nezaplátiteľným pokladom. S hlbokou úctou Bohumil Schmidt maliar a hudobný strojmajster v Temeš Kubíne, dňa 24. dec. 1900.

Vyzvanie k predplateniu.

Viacrázy vyzvali sme už ct. čitateľov nášho časopisu, by pracovali na tom, že by «Kreštan» do čim viac príbytkov dochodil, že by zásady kresťanskej politiky čim viac sa rozširovaly. Bez akéhokolvek pozdviženia predplatnej ceny pridáme akožto mimoriadnú prílohu úplne zdarma všetkým novým predplatiteľom našim:

Ohlas k ľudu!

Prečítajte si dobre každý riadok knižky tejto a rozširujte tým horlivejšie «Kreštana».

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	...	4 koruny
na pol roka	...	2 koruny
na štvrt' roka	...	1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Kreštan» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

Jako žid ocigánil cigáňa!

Ponevác z našej obce Bašovskej málo dopisov sa zasiela do nášho milého «Kreštana», preto že je tu málo odberateľov, tak som si zaumienil, že ja niečo odpíšem.

Jako počúvam od starých, keď bola roku 1866 vojna, bol aj od nás jedon cigán Tomáš Torač vo vojne, ktorý po skončení vojny dostal za vyznačenie pre svoju údatnosť 25 zl. t. j. patent. No pravda s veľkou radosťou prijal cigán peniaze a hybaj nimi, kde inde, ako do šenku k Šmülovi. Dobre vieme, že keď žid vidí peniaze, ihneď zmýšľa, ako by mohly byť jeho. I osloví cigáňa:

— «Počuj Thomáš! Ty by si si mohol kúpiť pekne čižmy!»

Povie cigán:

— «Tak je.»

— «Aj phekné nohavice.»

— «Tak je.»

— «A veru aj phekný khabát.»

— «Veru tak.»

— A k tomu aj phekný uherský khlobúk, aby si mal všetko, jak pňatrí.»

— «I to je pravda.»

Cigán si teda pekne chce pokúpiť od žida všetko a dať židovi všetky peniaze.

Vidí žid, že to ide s cigánom hladko i rozmýšľa ďalej, ako by mohol tie peniaze hneď i bez šiat dostať.

— «Počuj Thomáš! Včul nebude silná zima, načo by ti byly tie čižmy?»

Vetí na to cigán:

— «Veď si to aj ja tak myslím. Dajú mi pol litra páleného!»

Minie sa pálené a príde Šmüle znovu:

— «Ej Thomáš! Na čo ti sú tie nohavice, keď nemáš čižiem?»

Cigán prisvedčí a príde nový pol liter. Zmizne i ten i dostaví sa Šmüle:

— «Ale Thomáš, keď sa miniethe bez tých nohavíc a čižiem, na čo by vám bhol then khabát a khlobúk?»

I nahliadne Tomáš a príde nový pol liter na stól a potom i litre, tak že mu všetky peniaze zostanú u žida za pálenku.

Tak aj tí ľudia, ktorý sa dajú židom pod moc, prídu o všetko, ba aj o svoju statočnosť, jak cigán o svoj patent.

V Bašovciach, dňa 19. februára. Jozef Feranec.

DOPISY.

Štvartek (Spiš.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Prevelebný Pane!

Prosim úctive o uverejnenie a opravenie týchto niekoľko riadkov.

29. jannára b. r. bola v našej obci voľba na notára. Kandidáti boli dvaja. Žid Lang, ktorý tu bol zastával ten úrad za poldruha mesiaca, kým sa voľba previedla, a druhý bol katolik N. Novotný. Za žida Langa hlasovali všetci židia a *statkári katolíci, nadlesný pánstva grófa Čákyho, aj náš pán velebný Guardian!* A čo by bol len votum mu dal, ale čo je už nepekne i *kortešoval za žida.* Jako-že sa to zrovnáva s cirkevným zákonom o ktorom čítam v čísle 5-tom «Kreštana» od velebného pána Rojku opísanom? No naši výborníci štvartskí, draveckí a lengvartskí sa hrdinský držali, a všetci hlasovali za katolika

Novotného, za čo im buď česť a chvála — vyjmúc jedného, ktorý zavše hlasuje so židmi. Keď videli páni liberáli, že ich premôžu s ich židom, začali t. j. chceli známe už kúsky vystrájať: votum odhadzovať.

No statočný náš pán hl. slúžny *Merc* pokračoval celkom zákonite, začo nech mu bude česť vyslovená aj touto cestou. Tak bol výsledok voľby, že žid Lang dostal 12 hlasov a katolík N. Novotný 19 hlasov. Teda máme katolíka notára, nech ho Boh živí a nech bude opravdivým katolíkom, nie len dla mena.

Viacej vám nemám tak čo nové písať, len to bych si želal, aby sa naši páni duchovní (mnísi Minorítí) radšej starali čítaťe spolky zakladať, ako za žida kortešovať, veľa by to bolo krajšie. Aj o ľudové shromaždenie by sa mohli páni duchovní *sobotského volebného okresu* postarať, bo náš pán ablegát Kulman vie šikovne na sneme mlčať. Naší voličia by boli statní ľudáci, keby ich mal kto poučiť o ľudovej strane a jej učinkovaní na sneme.

Volič ľudák.

Poznámka redakcie. Žeby mnísi mohli za žida kortešovať to neuveríme. Sme presvedčení, že dopošlú nám z patričného miesta opravenie v tom smysle, že vp. pater Guardian nie za žida kortešoval, lež že naopak, on bol vodcom a buditeľom ľudákov, ktorí si katolíka vyvolili. Musíme to predpokladať, že žiadon Guardian nepôjde robiť proti tomu ľudu, ku ktorému rozposiela svojich kvestárov zbierať milodary.

Na každý pád čakáme teda rozhodnú odpoveď od samého vp. Pátra Guardiania, aby sme mohli o tej veci ešte prehovoriť.

***

Z Čerenian.

Pochválen buď Pán Ježiš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

Doprajte týmto mojím riadkom miesta v našom milom «Kresťanovi».

Dosť smutná vec, že nieto človeka v našej obci ktorý by naše chyby opísať vedel. Tak ja, jako váš spoluobčan chcem vás napomenúť ctihodní Kristu verní bratia a rodáci okresu oslianského! Ja vás napomínam, ponač sú už voľby krajinských vyslancov blízko, aby ste nezabudli, komu ste prisahali, keď ste sa narodili t. j. pri krste svätom keď odriekali za vás krstní rodičia, aby ste boli verní bojovníci svätého kríža, aby ste boli vytrvanliví bojovníci svätej cirkve Kristovej. Vedzme už raz, že sme v Kristu narodení, aby sme v tej istej viere aj zomreli.

Aby sa niekto nemýlil, že keď on bude bárs na ktorú stránku hlasovať, že on s tým neuškodí svojej viere; nie je žiadna pravda, veru si uškodí, bo kto s liberálmi hlasuje, ten proti svätému krížu bojuje, t. j. proti svojej vlastnej viere matke kresťansko-katolíckej. Každý kresťan a katolík povinen je svoju vieru brániť a bludovercov od nej odstrániť a napomínať, lebo nieto na svete tak spoločlivej viery, jako je naša kresťansko-katolícka viera.

Tak, jako by sme sa sami mohli opovážiť Kristu Pánu a jeho svätej viere protivíť, t. j. s inovercami a so

židmi, s liberálnou stránkou proti našej viere hlasovať, a jej protivné zákony potvrdzovať?

Nech vytrvá jeden každý s nami, bárs v jakých ťažkostiach, aj o hlade, násilensťve a o zime. Len treba stáť pevne pod zástavou ľudovej strany, smeľe bojovať proti liberálom! Zvíťazíme uvidíte, len vytrvajme všetci spoluverní kresťania; bude nám aj Pán Boh na pomoci a nech zhynie liberalizmus a nech sa uľavia biedy ľudu kresťanského. Tak nám Pán Boh pomáhaj!

Ešte jednu smutnú udalosť oznámim čtením čitateľom «Kresťana». Dňa 5-ho minulého mesiaca zúril u nás v Čerenianoch veľký požiar večer o pol 10 hodine. Zhorelo 19 numer s pobočnými staviskami a 8 stodol. Príčinu ohňa ešte podnes nevieme. Nebolo dosť na tom, ešte aj na druhý útorok 12-ho ktosi podpálil jednu stodolu. Nech nás Pán Boh chráni budúco od podobných pohromí.

S úctou

Jeden Čerenian.

Odkazy redakcie.

Peter Bulla. Ustie. Prosíme za prepáčenie. Nás to dosť mrzí, že práve Vám neposlal vydavateľ «Listy sv. Antona». Záležitosť sme teraz hneď odovzdali vydavateľstvu; myslíme, že sa všetko dá do poriadku.

Monsieur Pierr Soška, Bruxelles. Peniaze ovšem došli, ale vy ste sám chybili, lebo ste nenapísali na strižku nič, že čo chcete. Strižka sa odložila a teraz vám žiadosti vybavíme.

S. J. H. D. Vašej žiadosti vydavateľstvo nemôže vyhovieť, lebo rešancií máme bez tak už nad mieru.

Jozef Feranecz. Bašovce. Také rozprávočky vždy nám môžete posilať. Len reku či sa na to páni cigáni nebudú ráčiť nahnevať.

Szabó István v Novej Bani. Pošleme. Do teraz ste zle adresoval. Aj túto kartu dostali sme len náhodou.

Čáňi-Lupovi P. Sz. A keby vám aj anjel z neba kázal iné nežli je učenie Kristovo — *neverte mu!* Toto máte vedieť: že liberáli o ten živý svet nechcú zrušiť civilné sobáše, kdežto všetci biskupi uhorskí dali vyhlásiť v každom kostole, že je také manželstvo samosebou len cudzoložníctvo. Teda žiaden dekan nemal by a nesmel by teraz ochraňovať to, čo pred 5 rokmi musel verejne z nariadenia biskupov zatracovať pred veriacimi. Ľudového kandidáta budete mať dobrého. Peniaze keď vám budú násilnosťou dávať, neprímajte, iba keď by ste si nemohli pomôcť, nuž prijmite ich ale bez svedkov a nedávajte žiadneho písma. Preto môžete hlasovať na ľudovú. Ale pýtajte každý hodne mnoho. Pánu dekanovi predstríte ústne alebo písomne otázku, aby vám verejne vyhlásil, že či je ešte v platnosti list spomenutý biskupov o tom civilnom manželstve; a keď je v platnosti, jako to on môže dnes proti listu biskupov, za civilné manželstvo proti svojmu ľudu bojovať. Deti vaše sú na žiaden pád neni fagani; lebo fagan je tolko, ako nezákonné dieťa: fattyú. Nesmiete byť takí bojazlivci; však sa to vaší bratia Nemci veru nedajú plašiť. Noviny čítať vám nikto nemá práva zabrániť. Poshovárajte sa pospolu a zadajte prosbu o vašich krivdách na: Néppárti iroda, Budapest, József-körút 35. a tiež aj na osv. p. biskupa vášho.

Vp. M. B. v Sv. Juri. Všetko musí prísť do poriadku.

Vp. Gregorovič, farár Jalna. Račte nám prepáčiť; môžeme vaše riadky až v budúcom čísle podať.

Občan zpod Bielej Hory. Tiež až v budúcom čísle, snáď s poznámkou. Srdečný pozdrav. — **Chinorančan.** Pohoršlivý prípad ten podáme v budúcom čísle.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnosť, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klg. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 7·95—7·55 kor., peštianska 7·25 7·50 kor., z Báčky 7·10 kor., banátská 7·30 korún.

Raž: —6·90 kor.

Jačmeň: na krm 5·50— korún, do pálenice 6·— kor., na várku 7·— kor.

Kukurica: 4·30—4·70 kor.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	25·20	24·—	22·80	21·80	21·40	20·20
	6	7	7½	8		
	18·50	15·80	14·—	11·—		

Otruby po 100 kil.: drobné 8·80 korún, hrubé 8·80 korún.

Proso: 2·20—5·60 kor., všetko po 100 kil.

Ovos: 5·50— kor.

Strova: *Fazuľa* veľká biela a okruhlá po 8·75.— brnava 7·50.—, pestrá 6·50.—, drobná 9·50—9·75, cúdená 10·50.—. *Hrach:* 10·50—12·50, lúpaný 20·—, *Šušovica* horšia 8·—, lepšia 14·—.

Sečená: Červená ďatelina nová 53·—61·—. Lucerna 40·—50·—, všetko 50 klg.

Sviňská masť 54·50.—, Slanina $\frac{3}{100}$ 45·— $\frac{4}{100}$ 42·—, udená dobrá slanina — po 50 klg.

Lekvár srbský transito 17·50.— po 50 klg.

Petrolej trojkrížový 43·75, dvojkrížový 42·25 za 50 klg. netto.

Remeň: funtovice k. 154—160; teryc prima k. 150—158; anglické odpadky k. 145—148; telaciny k. 460—470; pitlingy 270; koňaciny vrázkované k. —; tažené k. —.

Bliskavý remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k. —, väčšie — metr. cent.

Spiritus odaný rafinovaný 116·50.—, denaturovaný 37·—37½.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť túto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Krestana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Detvan, báseň Andreja Sladkoviča. Vydáva knižkupecko-nakladateľský spolok v Turč. Sv. Martine. Na sklade u Jozefa Gašparika v Turč. Sv. Martine. Cena 30 halierov.

Svätý rok, z príležitosti rozšírenia jubileuma k poučeniu i konaniu pobožností jubilárnych, napísal a vydal Stanislav Kianička, kňaz biskupstva baňsko-bystrického. S odobrením cirkev. vrchnosti. Objednať treba u pôvodcu v Trubíne, o. p. Garam Kurtös. Cena 20 hal.

Veselá knižnica: Humoristické prednášky, sošit 16. (dielu II. sošit 4). Vydáva Augustin Paulovič. Cena 12 h. Dostať u A. Horovitzu v Trnave.

Nauka o hospodárstve. Nákladom «Ludových Novín». — K dostaniu u pôvodcu: dp. Andreja Bázik, farára v Lipt. Lúčkach, ostatná pošta: Liptó-Tepla. Cena 60 halierov. Vrele odporúčame našim slovenským hospodárom, ako pri rozumnom a praktickom obrábaní pozemkov prepotrebnú poučovateľku.

Bolestná krížová cesta Spasiteľa nášho, čili Rozjímaní o bolestnom umučení Pána Ježiša. Na novo vidal T. Pelikan Krizso. V Budapešti, Tlačou Stephaneuma 1900. Knižočka táto obsahuje v sebe návod ku odbavovaniu pobožnosti pod názvom «Križová cesta» známej. Vystavená je knižočka pekne a hodná je, by sme ju odporúčali. Len to je nesmierná škoda, že je v nej slovenčina veľmi slabá a k tomu tlačových chýb primnoho. Cena jedného výtisku 30 hal. Pri objednávke 100 kusov 24 hal. Objednať treba s doposlaním peňazí vopred u Pelikán Krizsó, Budapest VII. Csömöri út 32.

Rozpomienky a kresby. Napísal Pavel Kuzmány. Sú to samé kratšie, veľmi milé, zábavné a poučné rozprávky. Sú ony zriedkavé skvosty v našej slovenskej spisbe: plné vtipu a pekných opisov, plné žartu a vážnych myšlienok. V nich vidíme Slovensko tak verne opísané, že láskou zahorí zaň každý, kto prečíta si Kuzmányho «Rozpomienky a kresby». Myslíme, že najkrajšie uctíme si pamiatku nebohého tým, keď rozširovať budeme tento krásny spis jeho. S tým i našu ľudovú spisbu podporujeme, lebo čistý zisk daroval na vydávanie spisov pre ľud. Cena jedného výtisku je koruna, s poštou o 10 halierov viac. Objednať možno knižočku i v administrácii «Ludových Novín».

«**Ja som nepoškvrené počatie,**» to jest **Lurdská Panna Maria.** Modlitebná knižka. Spracoval Jozef Kompánek, farár veľko-ostratický. Druhé opravené vydanie s povolením cirkevnej vrchnosti.

Sborník museálnej slovenskej spoločnosti. Ročník V., Százok II. Turčianský Sv. Martin 1900.

Časopis museálnej slovenskej spoločnosti. Rediguje A. Sokolík, tajomník. Ročník III. Číslo 6.

O «Museálnej Slovenskej Spoločnosti» treba vedieť, je to spoločnosť vedecká vládou potvrdená ku zachovávaní veskerých starožitností a pamätností slovenských tak na poli umelectva a priemyslu jako aj jazykozpytu a vôbec všetkého, čo sa slovensko-národnej vzdelanostnej historie týče. Členom spoločnosti tejto je, kto ročný poplatok 4 koruny riadne platí, za to obdrží «Časopis mus. sl. sp.» (mesačné sošity). Vláda podporuje tento ústav ročnou príspevkou 600 korún, a nedávno schválila obetivavosť slovenského obecnstva. — Ba či sa dožijeme, žeby aj cirkevná vrchnosť svoj cirkevný spolok sv. Vojtecha podporila a schvaľovala, veď tento neni ani v Turč. Sv. Martine?

Knihvedenie pre potravné a úverné spolky. So-
stavil Štefan Janovcsik. K dostaniu v knihkupectvách a
u vydavateľa v Likavke (op. Liptó-Rózsahegy). Cena 1 k.
60 h. franko. Že mnohé potravné spolky upadajú tomu
najväčšia príčina je, že jejich správcovia sa nerozumejú
k vedeniu kníh. Knížku túto vydavateľ zo skúsenosti so-
stavil. Odporúčame ju nie len spolkom ale i malým slo-
venským kupcom a priateľom slovenskej spisby. Táto
knížka i v maďarskej reči by bola vítaná, jako sa to o
nej viac časopisov maďarských vyslovilo.

Svätý Anton Paduanský. Veliký divotvorca a Chlieb
chudobných. Spracoval Anton Klimesik, r. k. farár hybb-
ský. S odobrením patričnej vrchnosti. Strán 32. Cena
10 kr. Vydala Tlačiareň sv. Gerharda v Budapešti (VIII.,
Práter-utca 44.) Vrele odporúčame dielko toto našim
čitateľom.

Noviny Malých. Ročník II. Číslo 5. Vychodia s mno-
hými obrázkami do roka osem raz, počnúc od oktobra
do mája, vždy 15-ho, v knihtačiarňi Jána Bežu a spol.
v Senici. Cena čísla 2 kr. = 4 haliere. «Noviny Malých»
sú pre rodičov výtečnou pomôckou pri výchove detí.

Mariacella v Štýrsku. Opísali Frant. V. Sasinek
a Rupert Rehák. Vydal Martin Kollár, farár v Nádaši a
Redaktor «Katol. Novin» v Trnave. Tlačou Adolfa Horo-
vitza. Cena 20 halierov.

„REGINA ANTAL, bednársky majster potreboval by
učňa v meste Trnave šimorskej ulici pod numerom 471.“

Obnovenie oltárov,

všetkú stolársku a maliarsku prácu a malbu kostolov
prijímajú a za ľavnú cenu umelecký konajú

Michal a Juló Veselý,

umeleckí maliari a stolári v Piešťanoch.

Nové

Oltáre, kazateľne, Božie hroby, malovanie sochi, jak tiež
obnovenie výš spomenutých predmetov, za ľavnú cenu z
hotových sa odporúča

SUNYI AGOST, staviteľ oltárov
BOBOTH (Trencsém.)

Heslo práce: Stálosť, jemnosť, dľa patričného stylu
ku cti a chvále Božej a k potešeniu obetujúcim.

S mojich svedectví aipň jedno tu uverejnujem pre
získanie dôveri.

Dolu podpísany stýmto svedčím, že Augustin Sunyi v roku
1900-tom, pre Ribynski farni kostol z hotovel dva nové oltáre,
ktoré tak v peknoty jak is v stálosti, bez všetkej chybi sú.
Pre ktorú prýčinu tak z mojej, jak i ze stránky mojich
veriacich ho bárs komu vrelo môžeme odporúčať.

V Ribyni v roku 1900.

Franc Strakovics, farár.

Do svojej kolárskej dielne

prijmem hneď 2 pomocníkov ako aj 2 chlapcov do učenia.
V Turčianskom Sv. Martine.

Ján Olejček,
kolár.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kríž!

R. B. Nr. 86967 uzdra-
vuje a rozveseľuje, za čo
dobro stojíme pri lámke,
lúpaníu, astmatických
galibách, beznivosti hu-
čaniu uší, migrenu,
čianiu uší, migrenu, pro-
striedok! Nie tajní
mokrosti postele, sla-
bosti, záduhu, isebli, bla-
dosti závratu, zlému sluch-
u, influenze, žltosti, krč-
om srdca, opilepsii,
udieraníu krve, krčom, proti všeobecnej slabosti a. t. d.

I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom
odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo,
že môj apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voltu, ktorý
na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v
Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetiční
kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily
zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek,
ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol
uzdravený, naspáť dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo
pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti
a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách
zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierkou alebo
s vopredným poslaním peňazi rozposiela hlavná ústredná
predávajúca miestnosť pre vlasť a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapešť, V., Vadász-u. 42M. Kálmán-u. na rohu.

Založená 1735.

Telefon 395.

Mestská lekáreň k ČIERNEMU ORLOVI

Temešvár,

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adresa telegrammu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaníu je
najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaníu a iným
rheumatickým chorobám, proti trhaníu, boľasti nervov, picha-
niu, boleníu zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne
po 1—2 natrení. Nesčíselné vďakočinenie to dokazujú. Cena
flaše 2 koruny, cena flaše na prábu 1 koruna.

Vodka na prsá a na plúca: Výt'ah z kolociera s
vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom
výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostried-
kom hojacim, ulavujúcim a soslilujúcim zvlášte pri kašli,
somárskom hurute, pri zlých plúcach, pri plucovom hurute,
pri zachripnutí atď. Vela vďakočinení potvrdzuje istý výse-
dok tohoto prostriedku. Cena jednej flašky 2 koruny, flašky
na prábu 1 koruna.

Krv čistiacie pilulky temešvárskej mestskej
lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytrá a prajne
učinkuje bez toho, že by prameňom krčov bola, alebo aj
v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky
odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute,
pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých
chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatulka 42
halierov, šest' škatuliek 2 koruny, 10 halierov.

Tieto vyprobované a za výborné uznane
prostriedky dostať jedine v temešvárskej
mestskej lekární, a len vtedy sú oprav-
divé sú-li obdarené obrannou známku
a podpisom. A preto varujme sa falšo-
vaných a napodobňovaných falšných vecí.

Posielame s dobierkou, alebo pred-
bežným poslaním summy (i s pričinením
32 halierov na balikovanie a poštové
útraty) Objednané vyše 10 korún franco.

Neslýchaná lacnota!

1 kgr. bársakej barvy olejovej farby
50 hal. (25 kr.)

1 kgr. Prima Patent I-á Firnis 72 hal.
(36 kr.)

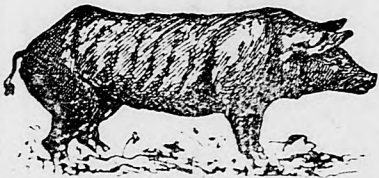
Samopozlatník.

Každý môže si sám pozlatiť obrazy lebo zrkadlo
spolu so štetcom 1 fl'asa 50 hal. (25 kr.)

Dostat'

u bratov Brüll
diel'novom sklade

Budapešť, VII., Dob-utcza 46.

Pozornosti našich hospodárov

čo najvrelšie odporúčame po
celom svete rozšírený a za
výborne účinkujúci uznávaný
liek

**proti
dúlu sviň,**

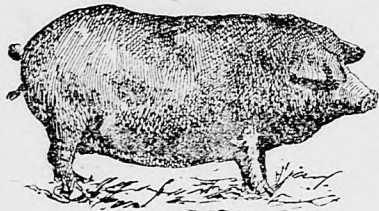
ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou
slohou nielen od rozličných chorob zachráni osípané, ale aj vykrmieniu
týchto v najväčšej miere pripomáha; o čom mnoho tisíc dakujúcich listov a
osvedčení svedčí. — Cena spolu s návodom jedného pôvodného polkilového ba-
lika je

koruna 1.—

jednokilového väčšieho

koruna 1.80

19 kilového baliko franco
posiela

Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lupaniu, rheume, pri neduhoch
križov a iných kostí znamenite účinkujúci

ktorý už premnohým prinavrátil úplne zdravie, — ocom pôvodné
dokumenta svedčia. Pri riadnom
užívaní povyháňa akékoľvek ne-
duhy kostí, organismus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho pri-
rodzená vlastnosť je, že telu mladistvú ohybnosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej kor. 1.40. Jednej väčšej kor. 2.40
skl. is návodom je pôvodnej skl.

OD 20 ROKOV ZNÁME A CHÝRNÉ

Karpatské zdravotné pilulky

vynajdené a pripravené jedine JÁNOM FRIEDRICHOM, lekárnikom
v Malackách (prešporská stol.)

SÚ VZÁCNYM A LACNYM DOMÁCIM LIEKOM

proti zapčaniam, zašlamovaniu, nechuti k jedlu, žalúdočnému,
katarrhu, zouchnutiu žalúdka, vetrom, ávratu, boľeniu hlavy,
zimnici, ziatej žile, výsypu, žltenci, bledacke a starým ot oreným
ranám.

Cena týchto piluliek je tak ľavná že každý chudobný si jich kúpíť môže,
stojí totiž jedna škatuľka s 15 pilulkami 21 kr., balíček obsahujúci
6 škatuľiek stojí 1 zl. 5 kr. Keď sa k cene piluliek priloží 20 kr. a pena-
zilá hotovosť keď sa pošle poštovou poukázkou, tak zásiel 1 piluliek pošle
sa s vyplatením už poštového kamkoľvek v rakúsko-uhorskej ríši. Menej
než balíček nezasíela sa.

Jediné zasielateľstvo u Jána Friedricha, lekárnika v Malackách,
v prešporskej stolici.

Výstraha! Ponevác moje pilulky ča to „falšované byvajú,“ prosím
tieto len u mňa kupovať.

Výtah z pod'akovani

Vefactený pane lekárnik! S hlbokou úctou vám ďakujem za Vaše
pilulky, nech Vám dá Pán Boh dobrého zdravia a dlhý vek, aby Vaše
zdravie tak rozkvetalo, ako mne. 15 rokov som trpel boľast' v hlave a
teraz som úplne zdravý. Pošlite mi pre mojich súsedov dva balíčky.
V Častkove, 26. januára 1899. *Martin Sedláček.*

Ctený pane Ziadam Vás týmto o zaslanie jedného balíčka zdravot-
ných piluliek; trpel som 24 rokov na žalúdočnú boľast' a mnoho som
utratil a ničím som si pomôcť nemohol, ale teraz, chvála Bohu, som už
4 roky zdravý a nič mi nezaškodí. Nech Vám Otec nebesky dobreja
dlhý vek a zdravie, aby ste mohli slúžiť ľudu nemocnému. *Ján Horák.*
Vo Veľkej Bytči, 18. októbra 1898.

Blahorodý pane lekárnik! Prosím Vás pekne, pošlite mi Vašich
karpatských piluliek, ktoré účinkujú mi tak dobre, že už bez nich byť
nemôžem, užívame ich celá rodina. *Ján Pavoni, podnikateľ staviel.*
Štubňa, 9. augusta 1899.

Vefactený pane lekárnik! Ziadam zdvorile, pošlite mi Vašich výteč-
ných a liečivých karpatských piluliek; aj ja Vám ďakujem za tieto,
lebo nemôžem bez nich byť, nech Vám Pán Boh dlhé roky dá.
V Petrovci, Bačka 28. jan. 1900. *N. Cota, tesársk majster č. 1270.*

Blahorodý pane lekárnik! Uctive Vás prosím, ráčte mi zaslať obra-
tom pošty 1 balík Vašich výborných karpatských piluliek, lebo blaho-
darnejšieho lieku neznám proti zapčaniam a proti žalúdočnému katarrhu
rad Vaše znamenité pilulky. Dobrorečím Vám za tento liek srdečne.
V Sobotišti, 19. dec. 1899. *S úctou Ján Vrana, mlynár.*

Blahorodý pane! Prosím, buďte tak laskavý a pošlite m 1 balík
Vašich výborných zdravotných piluliek, jako vyliečený prajem Vám
mnoho zdravia. 14 rokov ma nohy boleli a mal som aj rany; od Vašich
piluliek sa mi vyhojené. Nech Vám dá Pán z neba to najlepšie, čo si od
Nebo žiadate. *V Hriadku, 2. jan. 1900.*

S úctou Adam Gläubler, v tovarne na tannin.

„Svāto-Antonská“ fabrika na kosy

— zdarma —

[V SOMOGY-SZILL

Obranná známka ku komu sa majú posielat všetky dopisovania v z fahujúce sa na objednávanie kôs.

«Sohr Svāto-Antonská»-kosa má nasledujúce výhody:

1. «Sohr Svāto-Antonská»-kosa zhotovuje sa z najľahšej, rafinovanej, dvakrát hartovanej striebrocele, pred odoslaním sa každá naklepe a vyprobovaná pri úplnej záruke odovzdá sa hospodárskemu obecnstvu.
2. «Sohr Svāto-Antonská»-kosa má tenulinkú klingu ale s tvrdou platňou, je veľmi zručná a má ostrie, ktoré sa nevystri, najtrvdší lesný jačmeň práve tak ako aj to najrozčuchanejšie obilie snadno kosi.
3. «Sohr Svāto-Antonská»-kosa po jednom natrení 200—250 krokov, po jednom naklepaní cez viac dní vytrvá a za 6—8 rokov ostane celky dobrá, kdežto s inou kosou dá sa sotvy za 1—2 roky s námahou a znojom pracovať.
4. «Sohr Svāto-Antonská»-kosa je zričovaná k ruke kosca, netreba ju kováčovi dať, lebo ten ju môže zmäkčiť.
5. «Sohr Svāto-Antonská»-kosa je najlepšia na svete a kto čo len raz pracoval takouto kosou, jakživ nechytí inú do ruky.

Mnohé podakujúce uznávajúce a objednávacie listy od odberateľov, ktoré sa vďačne hockomu môžu dať prečítať.

Cennik nech si každý žiada na dopisovanke.

Každej hospodine a matke

možno len blahoželat. ktoré
z ohľadu zdravia, úspory a
dobrej chuti Kathreinerovu
Kneippovu kávu (opravdová
je len v pôvodných balíkoch)
upotrebnú. ———